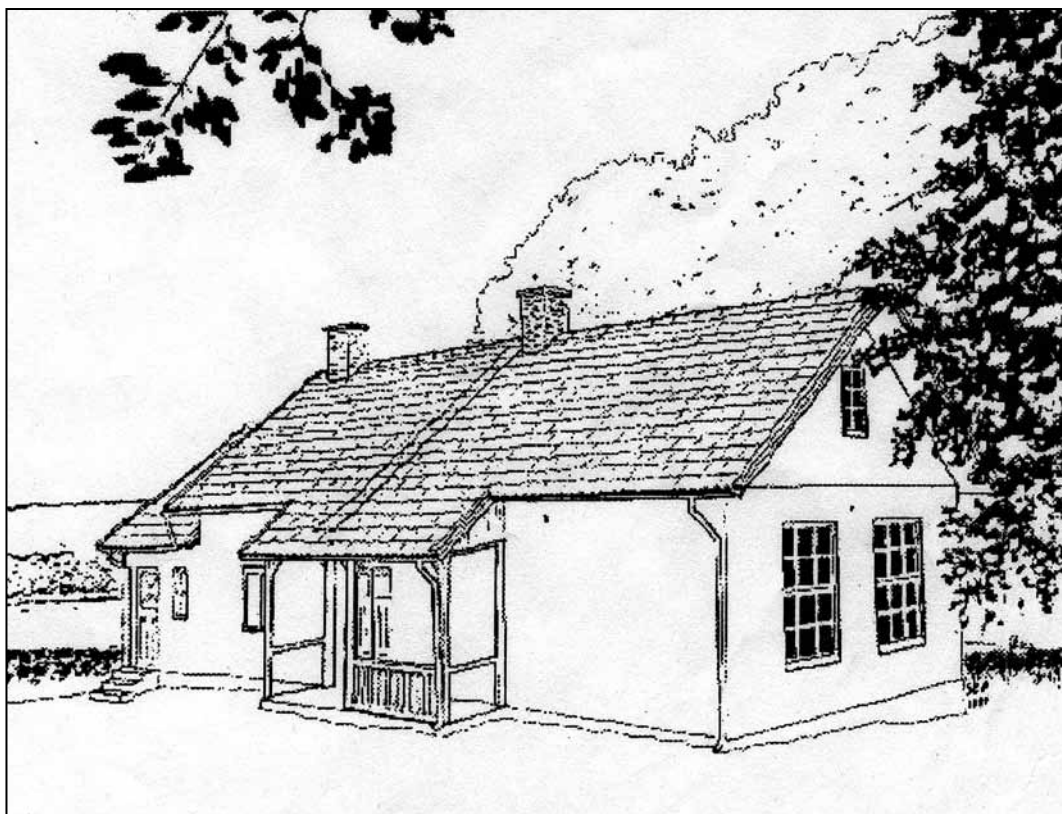

Norra Strö Hembygdsförening

Årsskrift
2010

Roalövs

Maskinstation AB

Roalövsv 90-6, 291 95 Färlöv
Org.nr: 556622-1668

Jens 070-573 40 10 Ola 070-217 22 14 Tony 070-637 31 54
044-711 90 fax: 044-710 31

Vi erbjuder bl.a. följande tjänster

- Kombisåmaskin – 6 m
- Sprutning – Lindus 24 m
- Pressning – rundbal med inliner
- Pressning – fyrkant, rundbal med samlare
- Plastning – fyrkant, rundbal
- Tröskning – 25 fot
- Betupptagning – Edenhall 733
- Lastare och dumper
- Gödselkörning Hill 18000 / 25000
- 12/16/24 m ramp eller 8/12 m nedmyllningsaggregat
- Nu utför vi även täckdikning

Verksamhetsberättelse för år 2010

Föreningen har haft ännu ett aktivt, utvecklande verksamhetsår. Hembygdsgården har använts till trevliga sammankomster, föredrag, utställningar och studiebesök. Den har fyllts av människor i alla ålder, ljuvlig musik, dofter av nybakat, och glada minnen. En hästburen husar har till och med erövrat bankrummet. Årskrönikan på de följande sidorna berättar i detalj.

Studiecirkelns långvariga kartläggning av socknens alla hus och gårdar har mynnat ut i utgivningen av den mycket uppskattade boken "Bygden och folket". Husartorpsutställningen, inlånad av Västra Göinge Hembygdsförening, har tagit över från stenutställningen. Registrering av våra samlingar och arbetet med underhåll av byggnader sker fortlöpande. De fina, rejäla föremålsskåpen i skolsalen har försetts med punktbelysning och ett extra bidrag av \$10000 har kommit in från Barbro Osher Pro Suecia Foundation i San Francisco till renovering av hembygdsgårdens fasad.

Föreningen har representerats vid kretsmöten och sammankomster med såväl kolleger som antikvariska och kommunala instanser. Nämnas kan även deltagande i "Strödagen", "Ballingstorpsdagen" och "Kulturens vägar" i Gumlösa.

Gåvor i form av föremål, kontanta medel och arbetsinsatser har skänkts till Föreningen under året av enskilda och företag. Anslag har även erhållits från Kristianstads kommun. För allt detta, och till alla Er som har visat intresse och deltagit i våra aktiviteter, ber vi få framföra Föreningens stora tack.

Medlemsantalet i Föreningen var vid årets slut 203.

Styrelsen

Ordförande	Britt-Louise Håkansson	044-74026
Vice ordförande	Kjell Tangfors	044-74167
Sekreterare	Yngve Holmgren	044-74155
Kassör	Ivar Persson	044-74088
Ordinarie	Rose-Marie Andersson	044-74031
Ordinarie	Gunvor Tillman	044-74165
Ordinarie	Dustin Anderson	044-74035
Suppleant	Mats Mårtensson	044-74112
Suppleant	Iris Albinsson	044-74089

Upplysningar:

telefonsvarare på 044-74038 och hemsidan www.hembygd.se/skane/norrastro.

Årskrönika 2010

2010 började med snö, ett ovanligt fylligt, bestående vit vinterlandskap runt omkring oss. Då passade vi på att resa via bild och berättelse och musik. Den **14 februari** tog **Håkan Lundberg** oss till stenålderskulturen på en av Trobriandöarna nära Papua Nya Guinea där han ledde den praktiska delen av ett stort arkeologiskt projekt. Den **11 april** åkte vi till Japan med **Jenny Johnsson Roos**, som berättade med inlevelse om möten med människor och överraskande kulturkrock. Däremellan, den 21 mars, samlades vi för **årsmötet**, med

musikunderhållning av **Erika och Elias Bjerstedt** i bästa amerikansk countrystil. Och när våren äntligen bröt igenom, så var det dags, traditionsenligt, för både **Valborgs** mäktiga brasa hos

Rolle och Gunvor Tillman i Övarp och **Gökottans** rogivande stillhet.

Studiebesöksutbyte med Västra Göinge Hembygdsförening ledde till att deras fina **husartorpsutställning**, baserad på forskning kring ett sådant torp här i Kålaberga, vandrade vidare till oss och förgyllde **sommarfesten den 15 augusti**. I bankrummet huserade en husar på sin häst i livslevande storlek och på torpscenen satt hustrun med tvillingar i vaggan och väntade tålmodigt hans hemkonst. Över 100 besökare njöt av militärhistorikerna Peter Alf och Olavi Olssons inledande kåseri om den indelte soldatens vardag på 1700- och 1800-talet, sen tittade in på utställningen och beundrade Ann Lavessons luffarslöjd. Samvaron runt kaffebordet ramades in av vyn över Källemosse och Göinge Dragspelsgilles livliga underhållning på trädäcket.

Under hösten tog föreningen emot flera **studiebesök**. Den 23 september kom en grupp från **Willands Härads Hembygdsförening**. De började med en introduktion till kyrkan ledd av Karin Persson, sen fortsatt med fika och en titt på våra utställningar på hembygdsgården. **Perstorps studiecirkel om kyrkobyggnader** gästade trakten den 27 september, där de guidades runt i kyrkan av Olof Westerdahl och serverades fika med hembakat på hembygdsgården. Den 16 november fick en **F-2 klass från Hammarskola** uppleva en gammaldags skolmiljö efter att ha läst om det i skolan. Skolfröken Karolina Holmgren ledde en kort lektion i skolsalen. Dessutom fick barnen sköta en Shetlandspanny och titta in i vår gamla affär utställning. Vid varje besök uttrycktes beundran för de välorganiserade, kreativa insatserna våra medlemmar tillhandahöll.

Utgivningen av föreningens **studiecirkelbok "Bygden och Folket"** firades den **3 oktober**. Folk strömmade till hembygdsgården för att köpa, bläddra igenom och prata om boken, som innehåller uppgifter över socknens alla hus och gårdar och dess invånare förr och nu. Kring kaffebordet delade vi minnen och nya upptäckter, la till detaljer och förde traktens egen berättelse vidare. Nils Lennart Persson prisades för sitt mångåriga ledarskap av cirkeln och Mari Albinsson för sitt arbete som bokens redaktör.

Ingvar Widell från polisen i Kristianstad besökte hembygdsgården den **27 oktober** och berättade om hur man kan förebygga inbrott på landet genom grannsamverkan och vidtagande av enkla åtgärder såsom att lämna lamporna tända och radion på när man är borta. Han betonade föräldrarnas viktiga roll i samhällssystemet, att ha koll på vad deras barn sysslar med och bryr sig om dem så att de inte hamnar i dåligt sällskap och drogmissbruk.

Och så kom snön igen, tidigt och ymnigt, och bäddade in oss resten av året...

"Pestgraven" är ett järnåldersgravfält

Av John Maule

Det gladdde mig mycket att som "gammal ströbo" läsa om alla hus och människor i den nya boken "Norra Strö: Bygden och folket". Vilket fantastiskt arbete som studiecirkeln gjort!

På sidan 220 står det om ett "Nybyggt hus på Strö nr 25". Det huset byggde jag 1990, sedan jag sålt min mors hus "Strö nr 25". I sista stycket står det följande: "Öster om huset finns mark som enligt gamla uppgifter var avsedd som s.k. pestkyrkogård. Osäkert om den använts för ändamålet." Om detta har jag lite att säga.

Min mor hette Leonie Maule och avled 1988. Jag bodde då i Stockholm, men ville ha en fast punkt kvar i Norra Strö och beslöt mig för att bygga ett vinterbonat och lättskött fritidshus istället för att ha kvar min mors hus, som var för stort och svårskött. Så det sålde jag och hittade ett vackert läge på min ägandes betesmark i samma backe som det gamla huset. Där ville jag bygga huset. Då fick jag höra att det kanske legat en pestkyrkogård där. Jag åkte in till länsantikvarie Carl-Filip Mannerstråle på Länsstyrelsen i Kristianstad. Han drog fram kartor och annat material över Norra Strö och Färlövs församling och konstaterade att det inte fanns några belegg för att det skulle ha existerat en pestkyrkogård i Norra Strö. Det var omöjligt att man skulle kunna missat något sådant eftersom det fanns så många samstämmiga uppgifter som överensstämde. "Så bygg du lugnt!" sade han. Och det gjorde jag.

Det gick några år och jag sov lugnt om natten. I "Norra Strö Hembygdsförenings årsskrift 2002" läser jag så en artikel av Nils Lennart Persson "Vandring längs en gammal väg", där han skriver om den väg som omväxlande kallas Kyrkvägen, Saltvägen eller Krutvägen. Han skriver där om att vägen passerar ett område, som enligt muntlig tradition en gång varit pestkyrkogård. I anslutning till artikeln finns också ett gammalt foto tillhörigt Hembygdsföreningen, som visar en minnessten vilken skulle blivit bortschaktad, när Jöns Perssons hus byggdes (Strö nr 25:5). Den minnesstenen kände jag igen. Den stod fortfarande kvar, cirka trettio meter öster om mitt hus. På en lantmäterikarta från 1934 finner jag en markering exakt där stenen står och beteckningen "hs". Jag gör då förmodandet att stenen utgör ett gammalt lantmäterimärke. Jag ringer Nils Lennart och berättar om vad jag hittills kommit fram till och lovar att fortsätta mina efterforskningar när jag blivit pensionerad.

Det går ytterligare något år. Jag är på sommarsemester och en man och en kvinna kommer gående upp mot min stuga. Mannen förklarar att det gäller

en övergripande fornminnesinventering och att de hade hört från Hembygdsföreningen om en pestgrav, som skulle finnas i anslutning till stugan. Jag förklarar att det är felaktigt och att stenen där borta är ett lantmäterimärke enligt min gamla lantmäterikarta. Nära min friggebod står det emellertid en annan rest sten som jag undrar över. Mannen säger att den andra stenen är en järnåldersgrav och tackar för upplysningarna. Han godtar min förklaring om den s.k. minnesstenen och förklaringen kommer så småningom in det datoriserade registret över fornminnen (FORNSÖK) med ett frågetecken efter. Även Hembygdsföreningens uppgift om pestkyrkogård kommer in i registret.

Nu fattar jag beslutet att ägna några halvdagar av min semester till efterforskningar. Jag tar med mig lantmäterikartan och ett foto av den s.k. minnesstenen till Lantmäteriet i Kristianstad. Där träffar jag en kunnig lantmätare, som förklarar att "minnesstenen" omöjligt kan vara ett lantmäterimärke. Så såg de inte ut och beteckningen "hs" betydde "hål i sten", vilket innebar att man rakt uppifrån borrade ett hål som var någon centimeter i diameter. Där satte man sedan en pinne som lantmäteriet mätte efter. (Något hål finns alltså inte i minnesstenen utan i någon mindre sten strax bredvid.) Ja, där föll den förklaringen. Var det manne en gammal pestgrav i alla fall? Jag fortsätter mina efterforskningar på Lantmäteriet och en vänlig dam plockar fram alla gamla kartor och ägoskiften över området bakåt i tiden så långt det fanns. De gamla handskrifterna är inte lätta att läsa. På en karta från sjuttonhundratalet står något med handstil som mest ser ut som "fliseåker", men kanske kan tydas som "pisteåker". Jag visar en fotokopia för en lektor i Nordiska språk vid Växjö universitet, där jag arbetar. Han är expert på fornnordiska och har läst många gamla handskrifter. Nej, han var helt säker på att det inte stod "pisteåker", men kunde inte tyda var där stod.

Jag fortsätter med "pestspåret" och läser allt jag kan hitta på svenska om pesten 1710 och de senare kolera-epidemierna. Där läser jag särskilt om hur gravarna ser ut och jag läser även en bok om gravskick förr i tiden. Det stämmer inte att man reste stenar på pestgravar på det sätt som "minnesstenen" utanför min stuga. De minnesstenar som finns vid pestgravar är ditsatta i efterhand i sen tid. Överhuvudtaget så var det träkors som gällde för vanligt folk under sjuttonhundratalet, utom i Bergslagen där de mer burgna av bönderna kostade på sig gravkors av järn. Seden att sätta stenar över gravarna kom först senare och då först bland de besuttna och spred sig sedan vidare. Men stenen står ju faktiskt där. Varför? I en avhandling om pesten som bl. a. berättar om en utgrävning av en pestgrav utanför Sölvesborg, hittar jag namnet för den ansvarige arkeologen. Han finns i Lund och jag ringer honom. Han hänvisar mig vänligen till Tony Björk på Regionmuseet i Kristianstad, som är mycket erfaren arkeolog.

Jag kontaktar honom i juni 2008 och skickar honom digitalt bilder på de resta stenarna. Han blir mycket intresserad och skickar mig ett utdrag över en karta över Ströö säteri från 1879. På kartan ser man ett tiotal symboler som man skulle kunna tolka som resta stenar på det ställe där den s.k. minnesstenen och järnåldersgraven befinner sig.

En regnig höstdag samma år träffas vi och går ut och tittar på stenarna. Jag får då även veta att han är specialist på järnåldern som behandlas

i hans licentiatavhandling och att han går vidare med en doktorsavhandling med samma tidsinriktning. Han anser att även den s.k. minnesstenen är en järnåldersgrav, men vill göra ytterligare en besiktning tillsammans med en annan järnåldersspecialist för att göra en säkrare datering. Efter ett tips från min kusin Madeleine Henriksson på Lilla Strö ser vi också på två mindre resta stenar under en stor gran i trädgården där. Dessa är dock sannolikt djurgravar, säger Tony Björk.

Det går ett år och Tony Björk har inte hört av sig. Jag ringer honom och han säger att de haft fullt upp och tyvärr inte haft tid att komma och se på stenarna. Eftersom jag nu är pensionerad och funderar på att bygga ut huset för eventuell bosättning i Norra Strö, så frågar jag honom om jag kan bygga ut huset. Ja, inte åt det hållet som stenarna finns, men åt det andra hållet går det säkert bra. "Börjar du bygga blir det fart på det" säger han. (Fast på denna punkt har jag ångrat mig, Bygga tänker jag inte göra.)

Tony Björk arbetar nu på Sydsvensk Arkeologi AB som är ett dotterbolag till museerna i Kristianstad och Malmö till vilka de erbjuder uppdragsarkeologi. Jag ringer honom och han vill att hans kollega Brita Tronde vid Regionmuseet i Kristianstad ska göra ytterligare en bedömning för att avgöra frågan. Hon har stor kompetens, när det gäller besiktningar av denna typ. Så jag ringer henne och det blir ett positivt svar. Hon lovar att komma och titta på stenarna, men just nu i december 2010 är det vargavinter och ett par decimeters snödjup. Vi får vänta till snön har töat bort.

Så långt i artikeln kom jag i december och idag den 10 februari 2011 ringde Brita Tronde. Snön hade töat bort och hon hade varit ute på min tomt och tittat. Det var utan tvekan ett järnåldersgravfält och i nästa vecka skulle hon lägga in det i fornminnesregistret med kommentarer. De mindre stenarna som ligger runt om den s.k. minnesstenen var sannolikt uppsamlade från den åker som föregått den betesmark, som min stuga ligger på idag.

Beteckningen fliseåker (= stenåker) på sjuttonhundredralskartan tyder också därpå. Brita Tronde ställde också några frågor till mig angående de stenar som finns i anslutning till den gamla kyrkvägen, som jag förklarade för henne. Hon sade att det var angeläget att de bevarades.

Så efter flera års skiftande försök är det nu officiellt bekräftat att det är ett järnåldersgravfält som jag bor granne med. Det känns bättre än att det skulle vara en pestgrav. Och Norra Strö har fått ytterligare ett intressant minnesmärke. Ett stort tack till de duktiga och intresserade arkeologer som har hjälpt oss. Kanske hembygdsföreningen med hjälp av Brita Tronde kan ha en programpunkt med visning av järnåldersgravfältet och lite bakgrund om järnåldern?

En emigrantresa från Göinge till Australien 1909

Inledning och avslutning av Ingela Frid

Inledning

Hösten 2008 råkade jag genom en tillfällighet höra talas om en emigrantdagbok, som skulle vara synnerligen intressant. Jag bad att få låna den och det mötte inga hinder. Några dagar senare hade jag en bunt papper i min hand.

"Förteckning öfver min resa från Sverge till Australien", stod det överst på första arket. På de följande 17 sidorna kunde jag sedan följa författaren, Nils Nilsson, och hans familj på en fascinerande resa från Kviinge till Bundaberg i Australien hösten 1909, dvs för nästan precis 100 år sedan.

Manuskriptet jag fick låna var en avskrift. Originaldagboken finns idag i privat ägo och den har jag inte sett. Men den som för många år sedan, innan datorernas intåg, mödosamt överförde originalet till lättläst maskinskrift heter Therese Ericsson. Hon är bosatt i Kävlinge men bördig från Norra Strö och sedan många år engagerad emigrant- och släktforskare. Hon är medlem i Norra Strö hembygdsförening och i samband med ett evenemang i hembygdgården i Övarp för något år sedan, fick jag förmånen att träffa henne. Vi kom att prata om Nils Nilssons dagbok. Jag tyckte att ett så intressant material som detta borde finnas i digital form för att lättare kunna tillgängliggöras, användas i forskning etc. Därför erbjöd jag mig att skriva texten på dator. Det var ingen betungande uppgift. Det stora arbetet med renskrivningen på maskin hade ju Therese redan gjort.

Allmänt om emigrationen

De litterära personligheterna Karl-Oskar och Kristina har blivit ett slags nationalsymboler för utvandringen. Men de var inte ensamma. Under perioden 1850-1930 lämnade omkring 1,2 miljoner människor Sverige, de flesta för Nordamerika. Men även Tyskland, Danmark, Sydamerika och Australien finns bland de länder och kontinenter som fick ta emot svenska invandrare.

Skälen att emigrera var flera och fanns såväl i hemlandet som det land man flyttade till. Överbefolkning, fattigdom, religiös förföljelse och ovilja till soldattjänstgöring kan nämnas bland skälen till att man lämnade Sverige. Det som hägrade i det nya landet kunde vara arbetstillfällen, billig eller gratis jordbruksmark, social frihet, religionsfrihet och naturligtvis – det stora äventyret! De flesta lämnade Sverige för gott, men cirka en femtedel av emigranterna återvände så småningom.

Vem var Nils Nilsson?

Dagboksförfattaren Nils Nilsson var född 1875 i Norra Strö och vid tiden för emigrationen bosatt med sin familj på Kviinge nr 8, där han var skriven som jordbruksarbetare. Hans hustru Elna Månsdotter var född 1880 i Fjälkestad. Med på resan till det nya hemlandet var också deras fyra första barn, Anna född 1902, Carl född 1904, Tage född 1906 och Gösta född 1907. Efter flytten till Australien fick familjen ytterligare fyra barn: tvillingarna Alvar och Harry födda 1910, Fred född 1912 och Elsie född 1916.

Nils Nilsson var inte den första utvandranen i sin familj. Flera av hans syskon hade emigrerat, de flesta till Amerika, så man kan fråga sig varför Nils och hans familj valde Australien. Det huvudsakliga skälet var troligtvis att Elnas morbror, Måns Nilsson, redan bodde där. Han hade emigrerat med sin familj redan 1883 och varit hemma på besök 1907. Det ligger nära till hands att tro, att Måns Nilsson och hans hustru Malina inspirerade Nils och Elna under Sverigebesöket. Det var en mycket svår tid med fattigdom och ont om arbetstillfällen i Sverige, både inom industrin och jordbruket. I Australien kunde morbror Måns underlätta den unga familjens nystart genom att i förväg ordna bostad och arbete. Det finns också uppgifter om att staten Australien, som vid denna tid var i stort behov av arbetskraft, bekostade en del av resan för immigranter. Troligtvis bestämde sig Nils och Elna för att lämna Sverige så snart sonen Gösta, född 1907, var tillräckligt stor för att klara resan.

Några ord om återgivningen av dagboken

Noteringar inom parentes tillhör inte originaltexten utan är kommentarer eller kompletteringar som behövs för att förstå sammanhanget, eller förtydliganden av Ortsnamn, som Nils Nilsson av förståeliga skäl inte alltid uppfattade rätt. Språket är förstås ålderdomligt och Nils tycks dessutom ha haft svårt med rättstavningen. Datumerna har markerats med fetstil för att texten ska bli mer strukturerad och lättläst.

Therese Ericsson skriver: "Dagboken är avskriven ordagrant, men jag har delat upp de långa meningarna med punkt ibland. Inom parentes finns nutida stavning på de Ortsnamn Nils nämner. Vissa Ortsnamn har inte återfunnits på karta, de är bara små öar som de passerade."

Förteckning öfver min resa från Sverge till Australien

Av Nils Nilsson

Onsdagen den 20 oktober 1909. Klockan $\frac{1}{2}8$ på morgonen stego vi på tåg i Kviinge och afgingo till Skjipperslöfs nedre der vi hade tågombyte och fortsatte derifrån till Malmö. Der vi gick ombord på båten som går emellan Kjöbenhavn och Malmö. Och så voro vi i Kjöbenhavn klockan 1 på midagen der min syster [Maria] var oss till mötes och ledsaka oss till sitt hem i Burmeistergade så blefva vi der tils om lördagen den 23. Den första kvällen vi voro der var jag och mi bror Olof med vår sväger [Peter] Engelbrektsen på panoramateater der monga trefliga bilder förevisades.

Torsdagen den 21 oktober om förmidagen voro min bror och jag ute och besågo staden, der mycket var att se utaf alla slag. Kl 12 midagen gingo jag och min hustru och mina små samt min syster och bror ned till hamnen och besågo när Oskar den II afgick till Amerika, det var en rörlig syn att se när släktingar, vänner och bekanta togo afsked af varandra. På båten var en musikår som spela fler stycke innan båten afgick, när då båten afgick följde hela menisjoströmen med så långt som hamnen det tillät, med hurrande viftande både från skjebb och kajen. Sedan gingo vi att bese den stora staden med sina butiker och sjyltfönster af alla slag, och kommo sedan hem till min syster och intogo oss en präktig måltid som smaka förträfligt efter den longa promenaden. På eftermidagen voro jag och min syster och fingo mina biljetter som kosta 80 kr och 20 öre till London.

Fredagen den 22 oktober stego vi upp och åto vår frukost och jorde sedan sällskap med min broder till hamnen, han skule resa hem ijen då båten affeck tid 11 tiden. På förmidagen när då båten var gongen gick vi hem ijen att spisa vår midag, då Elna och di små blefve hemma medan jag var ute och såg mig om lite här och der sedan om kvällen spela Engelbrektsen ett par stycke för oss.

Lördagen den 23 oktober stego vi betida upp för att kläda och potsa oss, kl 7 var droskan här som vi hade bestält som skulle föra oss till statjonnen. Min syster och hennes små flicker voro oss följaktiga till statsjonen der tåget afgick kl $\frac{1}{2}9$. Jag betala 7 kr 55 öre i öfvervikt på koffertana, och 5 kr till den som hade dem dit och virat dem med sele. Sedan när vi hade tagit afsked av min syster och tåget afgåt voro vi i Korsör kl 11 der vi gick ombord på en båt, som förde oss öfver Stora Bält till Nyborg ditt vi anlände kl $\frac{1}{2}1$ midagen. Der ett tåg var tilstädes att emottaga oss, och åkte sedan med det till Lilla Bält der vi gick ombord på en färja kl $\frac{1}{2}3$ och som tog en tid af en half timme så vore vi landsatta ijen kl 3. Der är ett tåg som var färdigt att afgå till Esbjerg dit vi anlände kl 5 på eftermidagen. Sedan när våra namn voro uppskrifna oc de hade fått reda på hur monga pengar vi hade gingo vi ombord på ångaren som skulle föra oss till Parkiston [Parkeston Quay vid Harwich i England], men der finge vi oss en svår sjöresa så dett såg knappast ut som vi skulle kommit till

England någon gong. Det första vi voro komna från hamnen börja båten att rulla med det samma och när vi voro komna utt ett godt stycke så blåste det upp en riktig orkan så att vatten och skomm stod högt öfver båten så det såg utt som vi hade seglatt på sjöbotten i stället för på vattnet. Jag stog uppe på däckett och hålde mig med båda händerna och en del pasesjerare hade tagit filter med sig på däck och skule legat men der kom en stor bölja och slog öfver hela skeppet så att vi blefvo totalt jenomvåta. Sedan fick vi gå under däck och lägga oss så jenomvåta som vi voro, men det var en syn att se när vi kommo ned huru som pasasjerarna de lågo och kräkte och jemra sig, och der lukta som i ett svinstia. Elna och di små gingo och lade sig så snart di voro komna på båten, så di var inte så sjuka som di andra, Elna och Tage hade kräkt varsen gong men när det var öfver voro di krya ijen. Den var indelt till två romm så att damerna ett och herrarna ett, men jag jick in och annan gong och såg om Elna och di små med då fick jag hålla mig med båda händer så att jag icke föll omkull, och när man var uppe så var man persis som om man varit riktigt full men när man bara låg så kände man ingenting. Di flästa af pasesjerana skulle till Amerika, vi voro inte mer än en dansk famelj på tre personer samt två danska pojkar som skulle resa till Australien. Vi lågo om natten och hela söndagen och natten derpå.

Emigranternas afslag från Göteborg.

Från sista afsked ge vi fosterjorden.
Till Hingans drömda mål gåt nu vår färd.
Hän mot lyckolandet väster ut om Norden
Öfver oceanens vågor till den nya värld.
L. A.

Vi skulle varit i Parkiston [Parkeston Quay] kl ½4 om söndagseftermidagen men vi kommo inte dit förän kl 5 på måndagsmorgonen. Kaptenen sa att sådant väder hade det inte varit som han mindes som dett var denna gongen. Kl ½6 på måndagsmorgonen blefva vi som skulle till Australien uppropade och sedan fingo vi gå i iland till järnvägs[stationen] der ett tåg afgick till Lifverpolstret [Liverpool street] Station. Kl 7 på morgonen resa vi på di Engelska jernvägarna som går raskt framåt. Di danska pojkar gingo in på resturationsvagen för att köpa sig en kopp kaffe och när di var der kom kondiktören och ville hafva deras biljetter och för di vore der fick di betala vars fyra kronor till på deras biljetter så att det blef dyrt kaffe. Kl ½11 var vi vid Lifverpolstret station der vi afsände ett telegram till Emigranthemmet så att der fick vi dröja till ett anbud ifrån Hemmet kom och tog våra koffert sedan hade vi en dryg bit att spatsera. Kl 12 midag voro vi på hemmet och fick vårt rom utvist för vi fick ett annat romm när vi då hade lagt ifrån oss våra grejer så intogo vi vår första måltid påhemmet som smaka förträfligt bra för då hade vi ick smakt en bit sedan lördagsmorgonen när vi reste [från] Köpenhamn. Sedan gingo vi upp på vårt rom och tog det i besittning det var på fjärde våningen så att vi hade en long och krokig trappa att pasera. Kl 6 intogo vi vår kvälsmat som bestod af tee och smör och bröd och en varsen biffstek med potatis. Vi tillbrakte aftonen med att gå och se oss om lite var. Der var ett samlingsrom som man var när man skref bref, och der var ett pianorom de spela i, men vi var inte uppe länge den aftonen för vi voro trötta af den svåra sjöresan vi hade haft.

Tisdagen den 26 oktober. Frukost eller bräakfast som di kallar det för, äts kl 8 på morgonen. Der äro monga sjömenn som liger på hemmet och vänta på hyror och di skola hafva sin mat och nattlosji der till di får plats. När vi hade ätit vår frukost så gick vi in på vårt romm ijen för det är så rägnnet och kalt här i London så att mann kan inte utt och se sig omkring så den mesta tiden tillbringa vi inomhus.

Onsdagen den 27 oktober. Idag är det fortfarande dåligt väder så man kan icke gå ut och se sig om något i den stora staden. Der ankomma en del emigranter idag som skola göra oss sällskap på den longa resan till Qvinsland [Queensland], kl 2 på eftermiddagen blefva vi undersökta af doktoren och fingo våra biljetter så att vi blefva antagna och i morgon kl 12 midagen afgår vi med den stora ångaren [S/S Perthshire] till Qvinsland.

Torsdagen den 28 [oktober] kl 6 på morgonen åto vi vår frukost och sedan kl ½8 maschera vi till stationen en 370 pasoner med smått och stort sedan afjengo vi med extra tåg derifrån till Albert Docks dit vi anlände kl 11. Och så gingo vi ombord på utvandraren ångaren en treflig syn att se både på kajen och på skeppet och var vi såg lengs hamnen lågo der stora ångare och uppe på kajen var fullt af folk åskådare. Kl 12 midag afgick båten med hurrande och viftande både från skepp och från kajen och strömmen följde oss så langt de konde komma. Sedan utdeltes der lappar med nomar på våra sängar och bord sedan blef det ett lif och en förvirring och ett skrik på alla språk och tongomål så att man blef nästan yr i höfvudet innan var och en hade fått sin platser. Och så fick vi vår matremedja utdelt så att om en half timme intogo vi vår första måltid på skeppet och den bestod af soppa, stek och risbuding. Kl 7 på aftonen börja skeppet att gonga sedan var det slut med den glada stämningen ombord de blefvo lite bleka en var och i den Engelska kanalen inan dager börja en stark storm så att böljerna slog öfver skeppet. Och en del af damerna som sjungo och hålde lif. De börja att kräka och gå till kojs, och när vi kommo ned i vår hytt så simmar våra koferta hit och dit under sängarna och vatnet forsa hit och dit eftersom skeppet gongar och vi fingo vada i vatten när vi skule gå och lägga oss. Och monga voro der som voro bra sjösjuka men både Elna och jag och våra di små vi sofvo godt hela natten.

Fredagen den 29 [oktober] kl 10 på förmiddagen vi segla fortfarande i den Engelska Kanalen, det är nu vackert väder och all äro sanko ijen. Vi ser en ongare segla förbi oss och i fjeran ser vi England kust med höga fjell varpå solen sjiner på aftonen, kl 7 stiger solen upp och kastar sina strålar på haf och sjar varaf en vacker syn visar sig. En del af pasesjerarna spasera på däck och en del samlar sig i flockar och sjunga både Engelska och Tyska songer så att det är ett lustigt lif och rörelse på aftonstonden.

Lördagen den 30 [oktober] kl 7 i dag på morgonen hafva vi et frist och härligt väder och i fjeran ser vi Frankrikes kust så nu äro vi ett godt stöke utt i atlantiska oscianen. Vädret är longt nu men hafvet är upprört af stormen som varit så att skeppet gongar en god del, och när vi står vid relingen äro böljerna i jemnhöjd med oss men i samma stond är der en djup dal. Man märker allaredan lite varmare väder, så att vi börja att aflägga onderkläderna. Vi äro tillsammans med en dansk famelj och två danska pojka med. Kl 11 på förmiddagen börja det att blåsa upp så damerna får gå under däck med sina handarbeten. Kl 6 på aftonen är det vackert väder ijenn men skeppet gongar alltjemt. Vi har en del skottar ombord med instroment och spel så att de spela och sjunga var i sin hörna af skeppet.

Söndagen den 31 [oktober] på morgonen befinner vi oss i det spanska hafvet. Kvartermästaren påstår att vi på aftonen kan se den spanska kusten. Kl 7 var det ett fint väder så då lågo vi på däck och sola oss. Kl 5 på eftermiddagen när vi sotto vid vårt tee, ropa de att Spanien var i sekte, och när vi kommo utt på däck sågo vi höga bergklipper med lodrätar väggar emot hafvet. De säger att vi har två dagar innan vi når Gjebraltar [Gibraltar].

Måndagen den 1 November. Vi äro fortfarande i spanska hafvet och så langt som kikaren är ser vi inte annat än hemmel och vatten. Efter frukosten fick vi vår koffert upp så vi fick vårt kaffe för det kaffet vi får på skeppet är inte värt att drika. En av di danska pojkarne hafva gramofon med sig som både spela och sjunger. Kl 3 på eftermiddagen såg vi höga berj, Portugal berjen vi ser heter Ste Vincent och liger i närheten af Lisabon.

Tisdagen den 2 [november], kl 7 på morgonen pasera vi en reslig klippmur vid den portugalska kusten men loften är dimmig så man kan inte se det så noga som om det hade varit klart väder också börja det att rängna så vi får hålla oss under däck. Kl 6 på aftonen är det vackert väder igen, och så har vi fått medelände att i natt kl 12 när vi Gibraltar. På aftonen kl ½11 äro vi vid Gibraltar-sondet man ser land på båda sider om oss, till höger ser vi landsdelar Marocko i Afrika och till vänster ser vi Spanien och framför skeppet ser vi en röd fyr. Om en half timme pasera vi fyren också ser vi en liten stad imed ljus i varje fönster, det är ett spanskt fiskaläge vid namn Kap Tariffa. Kl 12 på natten pasera vi den stolta Gibraltar fästningsviken här är mycket smalt så att man ser land på båda sider om oss man ser en stad i Afrika som heter Ceuta och sedan är vi uti Medelhafvet och så går vi till kojs.

Onsdagen den 3 [november] kl 7 på morgonen. Hafvet liger stila och det ser utt til fint väder. På Spaniens kuster ser vi höga berj med is och snö på topparna, de heta Mulhacen och äro 1400 fot, och vi ser en liten pongt af Afrikas kust, de höga berjen i Spanien ser vi ända till kl 5 på eftermiddagen. Det är så varmt så alla hafva klädt sig i somar dräcker det är lika varmt som någon sommardag i Sverige. I morgon ser vi Afrikas kust hela dagen. Kl 10 på kvälen drågo vi rep jag och de tre danskarna skulle draga mot fyra Engelsmän och di togo vi ute en sträckning, sen drogo vi med fyra skottar men di voro monga att välja på så att di togo utt di starkaste för att di skulle vara bättre än Skandinaverna.

Torsdagen den 4 november på morgonen när vi stego upp sågo vi Afrikas kust med höga berj och sandåsar. Vid 11-tiden sågo vi en vacker kyrkby med monga vackra hus och kyrkan med en vacker kyrkogård. Kl 12 midagen sågo vi en stor vacker stad med namn Algier och liger i Afrika, man ser hamnen med monga skepp, både ångare och seglare och man kunde se folket som gick på kajen och på gatorna när man såg i kikaren. Kl 2 blåste dett upp och börja rängna och om en half timma hade vi full storm så att monga fick gå och lägga sig och en del blef sjösjuka.

Fredagen den 5 november. Stormen håller på fortfarande och böljerna slå öfver relingen och båten gongar så man kan icke stå utan man håller sig med händerna och di flästa damerna liger och är sjösjuka. Kl 4 på eftermiddagen ser vi på den vänstra sidan en ö som heter Galeta [la Galite]. Och på höger sidan ser vi Afrikas kust med landsdelen Tunis. Båten fortfar att gongar så vi går till kojs utan någon kakao denna afton.

Lördagen den 6 [november], kl 5 på morgonen var jag uppe och då såg jag en udde af Afrikas kust vid namn Cap Bond [Cap Bon] der var monga små vita hus med röda tak. Kl 8 börja matroserna att spänna bresäningar öfver däcken för det rängna så stort så att ingen kan vara uppe på det, de skola vara spenda öfver däck hela resan för att skyda för solens heta strålar. Om Tisdä kväll menar di att vi når Portseid [Port Said] der vi skall landa och taga kol, Portseid vid Sueskanalens inlopp. Kl 4 på eftermiddagen sågo vi en ö som är sammanhängande med ön Malta och nu hafva vi vackert väder så nu är det ett lif och rörelse på skeppet.

Söndagen den 7 november. Ett vackert väder hafva vi idag. Jag frågade efter egen hytt till Elna och mig och di små men det stod inte till att få för di vore upptagna. Det är så trångt och besvärligt i dammernas hytt så att Elna knappast kan reda sig med de små men det blir snart bättre sin di flästa börja att ligga på däck om nätterna. Kl 11 i dag hafva vi prädikan på skeppet men det är på Engelska så vi förstår dem icke vad di säger. Här är 4 svenska och en norman ombord utaf besättning, kvartermästaren är svänsk honom får vi hänvända oss til lnär vi vill någonting och han säger oss besjed på dett ena såväl som på det andra och det är ju gott.

Måndagen den 8 november. Vi hafva ett fint och vackert väder, och den ena dagen går efter den andra fastän vi inte kunna se utan himmel och vatten nu om dagarna. Idag på eftermiddagen blef vår den lille sjuk så att vi hade ingen ro, vi fick bära honom jemt och ständigt. De hade konsärt på aftonen som omväxlade med song och musik och dans men vi fick icke vara uppe mycket för den lille, jag var hos doktorn med honom, men han jorde inte något vid honom. Kl 11 på kvälen sjöngo de två danske ett stöke på skandinaviska och Engelsmännen voro samlade omkring och upplåderade flitigt. Di sade att nästa gång der blir konsärt så skola de också blifva uppsatta på programett så att di komma till att sjunga, för alla damerna hade lagt sig när di sjungo di får läga sig kl ½10 på kvällen.

Tisdagen den 9 november. Det vackra vädret fortfar tils idag kl 4 då det börjar att molna och ser ut till strängt väder det blickstrar i alla väderstrek och den ene blickten aflöser den andre, men det var samma lif och rörelse på skeppet, der dansas och spelas lika fult. Vår den lille är lite bättre idag som väl är. Kl 10 på kvällen börja det att rägnas det ricktit öste ner af vatten så att alla fingo bråttom med att gå och läga sig.

Onsdagen den 10 [november] när vi vakna så vi en slymt af staden Alexandr[i]a och 26 stycken fiskarbåta som kretsas omkring oss. Kl 10 fingo vi Portseid i sekte och kl ½11 kom der en lots ombord för att lotsa oss in i hamnen. Kl 11 var jag hos doktorn och fick medicin till vår den lille han har varit strängt sjuk i natt och i dag på morgonen. Kl ½12 stanna båten i Portsejd för att intaga kol, det var en treflig syn att se när de kommo med sina kolpråmmar och alla de bruna arbetarna på, der var melan 3 och 4 hundra och var och en hade sin kolkass med sig som di skulle bära kol med, och var di icke kvicka så ett bra slag tvärs öfver ryggen med ett groft rep. De voro klädda i slomma och ett trasigt slynke om hufvudet. Vi lågo der i 6 timma men vi fick inte gå i land med det var fult med småbåta och krämmare med dem som hade att sälja af allehanda slag. Jag köppte en hatt en dell apple och apelsiner, der var poliserna ombord som skule se efter att ingen af di svarte kom ombord och stal någonting. Poliserna voro kläda som sjömännen utan de hade en hög röd mössa på hufvudet som di flästa araber hafva. Kl ½6 hissa de ankar och gingo vidare der de hade kanalen att följa. Hatten jag köppte stulo di ifrån mig på kvälen.

Torsdagen den 11 [november] på morgonen voro vi fortfarande i kanalen, der var höga vallar på båda sidor så att vi ingenstädes kunde se utom på ett och annat ställe der de höllo på med att köra utt vatten. Der var fullt upp med de bruna som arbeta och det såg lustigt utt när de arbeta för de var klädda i sina slommar, de hade tippvagnar de lasta i så hade de åsner som drogo vagnarna som gick på spår. På den ena sidan om oss lågo en del kameler och sola sig. Kl 9 på förmiddagen sågo vi Sues [Suez] en liten vacker stad med alle af pallmer och sypresträd och monga ångare som lågo der i hamnen. Kl 10 stanna vår båt för att aflemna post till en liten postongare som kom och tog emot och med detsamma var der en del krämmare med sina båtar de höjtade och skreko och ville sälja

till oss af alla slag. Och om en half timme afjeck båten ijen och der hade vi land och höga berjosar på båda sider som liknade snödrifver fastän mycket högre. Det blåser en sval bris så det är inte så varmt här som det brukar vara och så hafva vi vinden rätt mot oss så den kommer icke från land för då voro det mycket värre för då blefvo både vi och skjepet öfverhöljda med fin sand som inte skall vara det bästa för den nästan täpper ijenn andedräkten och bräner som osläkt kalk.

Fredagen den 12 [november] på morgonen var röda hafvet så brett så vi såg land endast på den ena sidan om oss, och det var bra kvaft då, vi var också då i tillfälle att se den första svimma. Kl 10 på aftonen sågo vi två öar mitt i hafvet med ett fyr torn på den ena, vi sågo också två ongare en på var sida om vår båt annars sågo vi inte mer den dagen.

Lördagen den 13 november. Idag är dett en stark värme men vi hafva en sval bris från nordost. Kl 9 pasera en stor ongar förbi oss med namnet Opshir den kommer ifrån Australien med hempaserande. Värmen präsar oss en god del, men det går ann när man är på däck men komer man in i hyten eller förbi köket så är det omöjeligt at var der länge. I afton är det rätt svalt men sjöfolket säger att i morgon får vi en varm dag.

Söndagen den 14 [november]. Idag är dett varmare än det var igår och pasesjerarna hålla sig på däck både natt och dag så att spisning såväl som sofning försegår på däck. Idag hafva vi gudstjänst igen, på promenadäcket. Dett blifver nu isvatten varje dag men det är så lite så det räker icke langt. Vi befiner oss nu en dagsresa från Aden eller helvetsporten som det kallas på sjömansspråket.

Måndagen den 15 november. Idag när vi stigo upp är hafvet upprört med höga böljer något som är ovanligt som sjöfolket säger, i det röda hafvet så att det blåste rätt svalt och gott också. Vi hade vinden ifrån söder som väl var i stället för att vinden hade komit ifrån Afrikas sandöknar då det hade varit värre. Kl 11 pasera vi en ö med ett fyr torn på men man ser ingen meniska der. Kl ½1 pasera vi flera öar en tolf stöken som de kallar för de tolf apostlarne, på den sista ön är ett fyr torn uppsatt, klipporna äro mycket höga och stupa rätt ned i hafvet med lodräta väggar. Det blåser änu en sval bris från syder.

Tisdagen den 16 [november]. Idag ser vi land på båda sider om oss med namnen Jäbel Zurick [Jabal Zuqar] samt stora och lilla Hannis [Hanish]. Det blåser änu en frisk birst så att det är inte så varmt som väl är. Klockan ½2 idag tog jag ett bad som smaka förträfligt bra i det salta vattnet. Kl 5 på eftermiddagen fick vi vårt profkort för vi hade låtit fotografera oss men det var inte till vår belåtenhet så vi skall sitta omijenn det var varmt och solen sjen till väl skarpt då vi sotto.

Onsdagen den 17 november. Idag när vi stego upp sågo vi endast land på en sida om oss. Kl ½3 sågo vi en seglare som seglade helt nära vår båt, man såg bara svarta meniskor ombord der och de vorfo helt nakna utan lite trasor di hade omkring höften. Kl 3 sågo vi en stor val den var lika stor som en af våra rädningsbåtar som vi hafva med oss den var säkert 3 alnar emellan spetsarna och stjertfenorna. Kl 4 fotografera vi oss omijen det blef något bättre än det föra. Kl 8 på aftonen hade vi gymnastik ombord.

Torsdagen den 18 [november] på morgonen när vi stiga upp sågo vi land på högra sidan om oss. Kl 8 när vi spisar vår frukost sågo vi hondratals med springvalar di springer på vattenytan och så ned ijen en del hoppar hökt öfver vattnet. Vid samma tid sågo vi två små öar på den vänstra sidan om oss, kl ½2 sågo vi en liten ö till vänster om oss. Kl 6 hade vi konsärt ombord som omvexlade med att sjunga och språka. Tyskarna sjunga ett par stycke och det hela slutade med en boxkamp, kaptenen och förstklassarna pasesjerana voro och hörde på upplåderade flitigt.

Fredagen den 19 november. Ett fint och härligt väder hafva vi altjemt och det blåser sval brits varje dag så det är inte så varmt. Nu äro vi uti indiska oscianen så att man ser inte utan himel och vatten. Kl 7 på kvälen hade de repdragning ijen der Tyska och Engelmän täfla först, sedan var der en del damer som täflade. Det hela slutade med dspel och dans der flera skottsna nattisjondansar dansades, sedan var det tid för damerna att gå och lägga sig, men karlarna sitto uppe tils kl 11 och 12 på natten och hittat på det ena upptåget efter det andra. Den kvälen blefvo vi också i tilfäle att se den första flygfisken den är inte störe än en vanlig sill men så hafver den vingar liksom en fogel så när den blir jagad af andra fiskar så flyger den longa stycke öfver vattnet och då kan dett hända att han kan slå ner på däcket der den dör med det samma.

Lördagen den 20 november. Det vackra vädret fortfar men det är ju lite varmt som det bruka vara för vi har motvind, så det blåser och svala lite, men det värsta är med drekesvattnet det blir nästan lite för varmt. Jag får en och annan bit is af stevarten så det jelper ju lite till att svala det med.

Söndagen den 21 november. Samma väder idag. Så hafva vi gudstjens i dag ijenn det är en förstklass pasesjerare som skall vara präst om han kan prädika eller ej dett vet jag inte för jag förstår det inte för det är på Engelska.

Måndagen den 22 november. I dag på morgonen när vi stiga upp var det en del som skulle öfva sig till boxkamp sedan på dagen. Kl 10 börja der en boxkamp der monga afgingo med blåa ögon, blodig näsa, tänder utslagna och en stor mun. Kaptenen han var prisdommare, sedan på kvällen hade de repdragning som sluta med att gå och lägga sig.

Tisdagen den 23 november. Idag på morgonen sågo vi åter en del springvalar som hoppar högt öfver vattnet det är trefligt att stå och se på dem när de hoppa. Kl 8 på kvälen sågo vi öarna maldivi [Maldiverna] så nu äro vi nära Sollinjen, di säger att vi hafva 6 dagar innan vi når den förste landningsplatsen i Australien och det är Thursday Island.

Onsdagen den 24 november. Idag är det en stark värme så att mann går och är tong i höfvudet och alla pasesjerarna går och är slöa der är ingen der är någott lifi som kan montra upp någon, di skola hafva lite boxkamp men det går inte bra di blir för varma.

Torsdagen den 25 november. Wärmen fortfar idag kl ½2 på eftermidagen pasera vi sollinjen och då stöta di två skott så att det gaf stöt i hela båten, annars ingenting nytt.

Fredagen den 26 november. Idag ingenting nytt utann en del springvalar som man ser i flockar här och der.

Lördagen den 27 november. Idag på morgonen när vi åto vår frukost molnar det upp och ett riktigt skyfall af rängn kom öfver oss så att mann inte sett maken till det i Sverge, sedan var det vackert till kl ½1 på eftermidagen då ett lika dant väder kom öfver oss som varar en hel time, Idag frågar jag förste-styrmannen om vi fick komma i den store koffertten och det fick vi lof till, så att vi kommo att se om våra grejer der. Och det var bra allting så att ingenting var i sönder, vi togo upp vår lingonsylt och mina svarte kläder samt våra fotografikort. Idag äro vi friska ijen vi har haft lite hufvudvärk af den starka värmen som har varitt och der har en och annan swimmat men nu är loften bättre sen det har rängnat. På aftonen fortfar det att rängna så att det var ingen som konde liga på däck utann alla fingo liga nere i hytterna, och nere i damernas hyt är nästan omöjligt att vara det är kvaft så det susar för öronen så snart mann kommer ner i deras hyt.

Söndagen den 28 november. Det håller i med att rängna och dett blåser en frisk brits uppe på däck, men i hyten är nästan omöjligt att vara för fönstern och allting får vara stängt. Kl 11 hade vi mäsja ijenn som vanligt, men sedan för det dåliga vädret var det inget lif på skeppet den kvälen, sedan satte vi våra kofferta i sängarna för di sade att der blef okan på natten, men det blef ingenting af.

Måndagen den 29 november. Idag är det vackert väder ijen. Men båten gongar så när vi spiste vår frukost fick vi hålla i tallriken och så mycket vi hade på bordet, och vår midag ått vi på samma sätt vi fick hålla i tallriken och alt som var på bordet hur det jick med att få något i hållsan. Mann är tong i höfvudet, sömnig och lite modlös af denna kvafva loften och båten slingringar di kan inte tag bresäningarne af däck nu om kvällarna så att der kommer nog af frisk loft ute dammernas hytt för de vet inte när det komer en rängskur och då slår rängnet ner der. Om kvällen när vi lade oss så blixtra det i alla väderstrek och dett jör det nästan jemt här uti södern.

Tisdagen den 30 november. I natt har det kommit riktiga störträgn och det har susatt omkring skeppet, men på morgonenn var det vackert väder ijen, men det slingrar skarpt så att man kan knappast stå. Mann får inget gott drekesvatten utan man får kjøpa någott de hafva på flaskor som heter Lemmisus och det kosta en skelling och 6 pond [måste vara pence] eller i svenska pengar 1.35. I natt skall Elna, Jösta och Anna liga på däck men det blef inte longvarikt.

Onsdagen den 1 december kl 2 inatt måste jag upp och jelpa Elna med sängkläderna och de små för det rängna så mann kan varken se eler höra, der var en sådan villervalla inan alla kommo under däck. Det fortfar att rängna i dag och det är bra muligt så det ser utt att blifva dagsräng. Kl 5 i eftermidag sågo vi öarna Prinses Island [Prince's Island] de ligga i kanten af Javas kust. De säger att nu ser vi land var dag tils vi når vår bestemmelseort.

Torsdagen den 2 december. I dag när vi stiga upp ser vi Javas kust. Kl 9 konde man med kikaren se stora vackra kaffeplantegar och plantegar af majs och allehanda slag. Kl 2 på eftermidagen hade de stält till kapplöpningar ombord för de små, de var två gossar som skulle kapp

i sänder, och så skulle di hålla på til der endast var två ijenn. De skule först igenom varsin tönna så ijenom en long lufttromma utaf väf och så ijenom vardera två räddningsbojer och under en bresenning som var affästad i alla hörnen och så till sist af ett stort nät som var uppspänt. Sedan var der en del flicker som skulle kappas, de hade lagt 9 potatis i en rad så var det tre till att springa i sänder, och så skulle de springa tre gonger och taga en potatis var gong, den som då kom först hem fick pris. Anna var också med men hon blef bak och hon förlorte. På aftonen såg vi inte annat än himmel och vatten.

Fredagen den 3 december kl 6 på morgonen sågo vi Javas kust med höga trädbeväxta berg och en och annan lodrätt klippa uttill hafvet. Det versta är att man går och är tong i hufvudet af båtens slingrande. Elna hon har stark hufvudvärk idag så att hon fick gå till doktern hon fick ett par piller som hon skulle taga i kväll när hon skall lägga sig. På aftonen hade vi konsert ombord der en tretio spelade, de fyra danskarna sjöngo ett stycke samt spela på en sittra, sedan sjöngo di två danskarna ihop.

Lördagen den 4 december. Idag är dett varmaste vi har haft, deras barometer visar till 110 grader i skogan efter deras grader, men hur många dett är på svenska barometra det vet jag inte [cirka +43 C]. Idag hafva vi varit hos doktorn med våra de små di har fått ett slags utslätt som di säger att di har fått af värmen och ombyte på klimat men di blir snart bättre ijen, alla di små ombord här har samma utslätt.

Söndagen den 5 december. Idag på morgonen när vi stigo upp sågo vi ön Jor Sandalwood [heter idag Sumba Island] på den vänstra sidan af skeppet och på den högra sidan sågo vi en ö med gröna kullar och höga träd, stammarna voro raka med en liten klonga grenar i toppen. Kl ½1 sågo vi ön Sava och Island [han menar troligen Savu Island] till höger om oss och det tog en tid på fyra timmar att segla förbi den. På stranden såg vi en tolf stycken klompiga djur, vi vet inte om det var elefanter eller boffeloxsar. Kl ½12 på natten segla vi ijenom en smal ränna med en liten ö till höger som hetter Rotte [Roti] och till venster låg ön Timor.

Måndagen den 6 december. Ön Timor såg vi till kl 8 idag på morgonen. Och ett vackert väder hafva vi, nästan för varmt, sjön den liger som en spegel och mann svetass verre. Mann går endast klädd i boxser, vest och en jägersjorta, varken stromper eler skor, damerna får ju ha kjol också på sig för skamm skol. Kl 2 i eftermiddag var jag med och spela kort, vi voor en spelklobb på 40 stycken. Vi spela ett spel som di kallar för vitts och första pris togs af en dam som hadde 140 poeng, andra pris togs af en herre med 129 poeng, minst poeng som togs var inte mer än 55 poeng. Idag fyller vår den lille [Gösta] två år och för den skull dricka vi lite kaffe extra med lite bröd till och en snaps till också, vi inbjöd de danska så att vi hade lite kalas.

Tisdagen den 7 december. Idag ingenting att skriva om som är någott värtt utan att hafva godt väder som väl är.

Onsdagen den 8 december. Det blir varmare för varje dag. Idag hafva de kapplöping ijen der den ene dansken tog första pris. De hade till att hoppa öfver en bänk först och sedan ijenom en

rädningsboja och öfver ett nät som var spänt högt upp, sedan skulle de ned om en trappa och upp om en annan, och det skule gå ront tre gonger, Sedan hade de en täfling der de kasta tillsammans en hel hop skor och sen skulle de leta upp varset par skor som voro par och som de fingo på sig, och den som kom först skulle hafva pris och det togs af den andre danske pojken.

Torsdagen den 9 december. Idag är det lif och rörelse ombord för alla äro glada för att i morgon för första gongen på 42 dagar får sätta sin fot på bar mark, efter att i så lång tid hafva spatserat på en gongande båt och icke hafva haft så stor plats att masjera på.

Fredagen den 10 december. Idag hafva vi bråttom med att kläda och putsa oss, för att i eftermiddag kommer vi till att gå i land. Kl 2 på eftermiddagen stanna båten, men vi kom inte till att gå i land jenast för de kom inte nära kajen för vattnet var för lågt dett var. Kl 6 stego vi i land [på Thursday Island] och gingo att bese den lilla vackra staden med sina breda gator och små vackra hus, der var nästan endast kinesiska botiker och monga svarta, de voro så svarta så de blänkte för solen. Vi gingo in och skulle hafva lite te, och det fick vi betala 1 skeling pa kop för, det är 90 öre i svenska penga så att det var dyrt te. Sedan jengo vi ock köppte en kostym till Karl, Tage och Jösta, samt hattar till dem också, och ett par byxor till mig, äpplen voro dyra men bananerna, kokosnöter och pinapels voro biliga, di fick man för nästan ingenting. En del af pasesjeran var bra på dimman så att vi trode att vi var bland vildar i stället för sevilliserat folk. När vi komo till hamnen och skulle gå ombord kommo vi inte ombord för di hade bräckt irär [?] kajen med det stora skeppet och det låg ett godt stöcke ifrån kajen, men kl 12 på natten kommo de med små båtar som togo oss öfver till ongaren.

Idag [11 december] på morgonen hålde di på med att få båten till kajen ijen, och kl 10 fick vi gå i land ijen, för att vara tillbaka kl 12. Då de sade att båten skulle gå ijen, men det blef inte föränn kl 1 då vi hissade ankarre och gingo vidare åstad. Der vi hade att segla emellan öar och höga berjtoppar på alla sider om oss så att båten fick gå hit än dit för att komma framm. På morgonen inan vi gingo i land hade de fongat en stor haj den var å en tolfots längd, men hur stor och stark han änn var så när di var ett dussin karlar i repändan så fick den gå upp till relingen då der fick den hänga lite till påseende sedan gafslaktaren honom banasåret med sin stora yxa och sedan fick han gå till bottnen ijenn.

Söndagen den 12 december. Nu är mann lite lättare till homör sedan man kan se Australiens kust på den högra sidan om oss, och på den vänstra sidan ligger en del koralöar der sjömärken äro uppsatta. På en af dessa öar är uppsatt ett tecken att här hafva ett Emigranthen gått förlortt, dett man knappast kan tro att etthondra meniskor fonnit sin graf. Kl 5 pasera ett Engelskt krigskjepp oss, som är stationerad i Sydney [Sydney], men på väg till Torsday Island [Thursday Island].

Måndagen den 13 december. Idag säga de att vi når Karins [Cairns] en stad i Australien och Australiens kust ser vi alltjemt. I afton kl 11 landa vi vid Carins [Cairns], men vi ligger ute vid sidan så att vi komer inte inn till staden så att man kan se den, men belysningen syns ut till oss.

Tisdagen den 14 december. Idag ligger vi för ankare, och en bogserbåt komer dragande med två lastpråmar som skall emottaga en del last. Kl 10 blifva der 24 pasesjerare tagna ombord på

bogserbåten för att skola stanna i Carins. Kaptenen och två af besättningen voro i land, de hade spånt segel på en af våra rädningsbåta och så bar det iväg. Båten jeck på sidan hela tiden, och så bra besättning hafva de så att de blefsjösjuka, och då kan vilken som hälst vara sjömann. I natt skall vi hissa ankare och gå vidare och nästa plats vi skall landa så blifver det vid Townsville [Townsville].

Onsdagen den 15 december. Vi befinner oss nu på väg till Townsville och de säger att i eftermiddag när vi Townsville. Idag är dett inte så varmt men inne i landet är det nog varmare. I Townsville är der en dell af pasesjerane som skall stanna. Kl 11 på aftonen liger vi för ankare ute på reddan och man ser de monga ljusten inne i staden, här kommer en del folk till oss inifrån staden, det är så att vi inte kan gå in till hamnen förän i morgon.

Torsdagen den 16 december. Kl 9 på morgonen gick vi in i hamnen der de börja att lossa en del af lasten. Kl 2 på eftermiddagen fingo vi gå i land för att se om oss lite, vi var i sällskap med den danske fameljen. Der var mycket vackert att se, och när vi gingo der och språka och sågo i sjöltfönstern kom der en dam utt som fråga om vi vore svenskar, som vi ju fick säga ja till. Hon var också från Sverje, hon var från Götteborg, hon bjöd oss inn till sig der fick lite att dricka och sedan bjöd hon oss på midag som smaka förträfligt. Och så sade hon till oss om vi ville komma dit dagen efter så skall hon bjuda oss på en kopp kaffe, och vi lofvade att koma till henne dagen efter. Och när vi hadde sattet der en stond och språkatt, jengo vi utt ijen för att bese staden. Så gick vi in på ett ställe och kjøpte ett par moggar och ett par flaskor orangechampanj och sedan slogo vi oss ned i dett gröna att dricka, sedan gick vi till båten för att sofva.

Fredagen den 17 december. På morgonen afsände jag ett tellegram till Elnas morbror [Måns Nilsson] i Bundaberg. Dett är longsamtt att gå här när båten liger stilla. På eftermiddagen gingo den danske fameljen och den norske kvartermästaren samt Elna och jag in till staden för att dricka kaffett som hon skulle bjuda på, och när vi hade drocket det, jingo Elna och jag utt att handla lite, vi kjøppte en klädning och en ondertjol till Elna en till Anna och en klädning till Gösta. Sedan var vi inne på ett ställe och fingo iskräm der voro väggarna af spegelglas så att der var riktigt fint ine. Vi hadde lämnat de små på båten hos en pojck och två flicker som voro Engelska, när vi kommo och jengo till båten kommo de utt ett longt stöcke och mötte oss.

Lördagen den 18 december på morgonen skule jag gå in till staden och kjøpa ett band till Anna. Innan jag jeck bytte jag om byxer och så glömde jag min pängaboss i de byxerna som jag tog af mig, så att när jag kom till staden hade jag inga pänningar och då fick jag bråttom att komma till båten ijen, men när jag kom till båten så var pängarna redan stulena. Jag jeck upp till kapptennen jenast, men han konde ingenting jöra vid det, så att de får jag väl alldrig se mera. Det var någott öfver 6 pund stärling, men så hade jag inte växlatt alla de svenska pängarna så att jag växla hondra kroner med kapptenen. Kl 12 midag hissa vi ankare för att gå vidare.

Söndagen den 19 december. Idag äro vi på väg till Rockham[p]ton och de säga att i morgon bettida äro vi vid Alma Docks der en liten båt skall taga oss intill Rockhampton för den stora båten kan inte gå ini hamnen, der det tager en fem timar för den lilla båten för att gå in i hamnen i staden.

Måndagen den 20 december kl 3 på morgonen stanna båten vid Alma Docks der en del lastpråmar voro tilreds att emottaga laster som skulle lossas der, men ingen passesjerarebåt syntes till. Kl 8 på kvällen vi gådt och varit tillrets hela dagen, men ingen båt har komit att emotaga oss, de säger att den komer icke förän i morgon betida.

Tisdagen den 21 december kl 4 på morgonen kommo de och kalla på oss så att vi kommo upp för att kläda oss för båten var kommen och skulle afgå kl 6 på morgonen, så vi fingo bråttom att kläda och putsa oss. Kl presis 6 afgick den till med hurrande och viftande från våra medpassesjerare på Perthshire, vi voro en 36 stöcken som skulle in till Rockhampton och sedan på tåg till Bundaberg. Kl 8 fing vi oss en präktig frokost på den lilla båten, den bästa vi har fått sin vi lämnade London. Kl 11 ankommo vi till Rockhampton der våra saker blefvo undersökta af tullbetjäningen ock kl 12 midagen afjingo vi med tåg till Bundaberg dit vi anlände kl 8 på kvällen der morbror [Måns Nilsson] och moster [Malena] samt två af deras söner var oss till mötes med en sjuts för Elna och di små samt en för våra koffertta och mig. Sedan bar det iväg till deras hem der vi stanna i fjorton dagar, sedan hyrde vi ett hus som fick betala 4 kr o 50 öre för i veckan och så kom jag till en farmare att arbeta. Der jag fick 20 kr 25 öre och födan i veckan, men vill jag föda mig sjelf så får jag 27 kr i veckan, dett är det minsta di får betala här, men vid sokersjörden så får de betala mycket mer då är den minsta veckolönen 36 kr, men de flästa hafva sokerhoget på afkord och en bra sokerhoggare förtjänar 18 kr om dagen. Han skall bådde hugga och lassa, så han har visst för ett lön, för det väges vid sockerfabriken. Här har di knappast någon julhögtid, julafton skall nästan alla in till staden så det liknar nästan ett marnad, juldagen arbetar de ju icke, men annandagjul arbeta di och nyårsdagen samt trettondedagen. Jag körde hästhackan ibland sockerrören hela trettondedagen, och här hålla di ingen häljdag exstra annars heller, som man tycker är det lite ovanligt innan man blir van vid det, men man får ju venja sig vid allting.

Avslutning

I två månader levde familjen – två vuxna och fyra barn mellan 2 och 7 år – på resande fot, från hemlandet till en okänd tillvaro och framtid i ett land vars språk de inte kunde och i övrigt måste ha haft svårt att föreställa sig. Nils Nilssons sätt att beskriva resans strapatser är ändå förvånande odramatiskt. Han noterar väder, platser och händelser kortfattat och utan att gå närmare in på de känslor, som måste ha funnits hela tiden inte minst vid de tillfällen då barnen var sjuka under resan.

En annan fråga man ställer sig är: jordbruksarbetaren Nils Nilsson, hur hade han råd? Han tycks ha haft tämligen mycket pengar med sig. Vid denna tid tjänade en jordbruksarbetare oftast mindre än en krona om dagen, så hur kunde han ha hundratals kronor med sig? Även om staten Australien bekostade en del av emigrantresorna för att få in arbetskraft i landet, så måste det ändå ha varit ett par kostsamma månader på resande fot. Kanske fanns det ett arv med i bilden, kanske hade Nils lånat pengar av syskonen hemma i Sverige eller Amerika. Det får vi aldrig veta säkert.

Nils Nilsson dog 1951. Elna dog så sent som 1966. Det finns många ättlingar i Australien idag, varav några har kontakt med sina avlägsna släktingar i Sverige. Kontakten sker helt på engelska eftersom ingen i den utvandrade släktgrenen längre talar eller förstår svenska. Intressant att notera är att Nils och Elna aldrig ändrade sitt namn till Nelson, utan behöll namnet Nilsson oförändrat och släktgrenen heter så än idag.

Källor

Bejjbom, Ulf. 1981. Släkt- och hembygdsforskning. Att söka sina rötter i tidigare generationer – om släktforskning, emigrationsforskning och hembygdsrörelsens framväxt. Lund.

Ericsson, Therese. Emigranterna från Kviinge. Stencil.

Ericsson, Therese. Muntliga uppgifter.

Registers of Immigrant Ships' Arrivals, 1848-1912. www.archives.qld.gov.au/research

Tack till

Therese Ericsson och Norra Strö hembygdsförening.

Artikeln först publicerade i Göinge Hembygdsförenings årsbok 2010.

Tre bilder från förr

Text och foto av Yngve Holmgren

”Rondelen”

”Rondelen” som man sade, alltså rondellen i korsningen mellan Roalövsvägen och Adinalvägen, var en plantering i ring med ståtliga almar som omgav en vägbreddning stor nog att göra ”helsväng på med ett hästfordon av s.a.s. högre klass”. Det var brukligt att godsens anlade sådana rondeller för att träningsköra eller rasta sina ekipage. Sinclairsholm hade en liknande rondell på vägen mot Sörby från Gumlösa, mitt ute på fältet. Här var det Strö Gård som anlagt rondellen vid alléns östra ände från gården sett. Användningen upphörde med övergången till bilar. Almträden åldrades, och inför rätning och asfaltering av Adinalvägen fälldes på våren 1978 alla träd som stod utanför allén. ”Rondelen” försvann.

Allén sträckte sig ännu på 1930-talet längre mot Roalöv över korsningen, vilken då endast var trevägs, eftersom Adinalvägen ännu började/slutade i rondellen. Nuvarande vägdel rakt fram mot forna järnvägsstationen och Vinslöv fanns inte förrän på 1940-talet. På bilden, tagen 4 april 1978, syns Adinalvägen mot Bjärlöv.

Övarpsvägen

Övarpsvägen var ännu i 1978 en grusväg med låga stengärderna på båda sidor. Inför breddning och asfaltering röjdes då stengärderna bort med grävmaskin. På bilden, tagen mot Kullaberg den 16 mars 1978, syns en rest av gärdet på södra sidan medan norra sidans stenar håller på att lastas. Vägen och stengärderna hade tillkommit efter skiftet 1835-1840. Den tidigare vägen mellan Övarp och Bjärlöv låg i en stor sväng upp mot Lunkeskog, t.v. och utanför bilden.

Stationen

På sin tid, 1899-1954, hade Norra Strö spåranslutning till Färlöv på Hästvedabanan. Till 1929 gick det personvagn i sockerbetstågen under kampanjerna. 1952 lades halvmilabanan till Strö station ner helt. Spåren revs 1954, och det sedan länge frånskilda stationshuset i rödmålat trävirke – på slutat var det mest gult – hade olika hyresgäster. 1984 hade det stått öde i flera år, och ägaren, Strö Gård, tröttnade på förfallet och lät Önnestads brandkår ta ”Stationen” som övningsobjekt den 9 juni. Det blev en våldsam brasa med en hög rökpelare i det lugna sommarvädret. Idag finns bara några rester av lastkajen och lastarens betonggrund kvar som minne av järnvägs tiden i Strö. Läs mera om järnvägen och stationshuset i årsskrift 1981.

Kompletteringsnotiser till ”Bygden och folket”

Mottagandet av föreningens studiecirkelbok ”Norra Strö: Bygden och folket” har varit över förväntan. Nyheten har spridit sig långt bortom socknens gränser och både privat personer med historiska rötter i trakten och flera bibliotek har hört av sig och velat köpa boken. Boken är smått unik i och med att den omfattar så gott som alla hus och gårdar i socknen – stora som små, nya som gamla, även de som inte längre finns – och på så sätt engagerar ett brett spektrum av människor i den pågående kartläggningen och diskussionen.

I årets årsskrift (s. 6-8) har John Maule tagit upp tråden med ryktena runt hans hus och spunnet vidare. Här är några av hans korta kompletteringar till. Känn er manad och hör av er! Vi hoppas att denna sida ska återkomma i våra årsskrifter framöver...

- De nya uppgifterna om järnåldersgravfältet är nu införda i Riksantikvarieämbetets databas ”Fornsök”. Kolla gärna genom att på Internet söka på Riksantikvarieämbetets hemsida (www.raa.se). Öppna ”Fornsök” i nytt fönster via länk i högerkanten och sök sedan på Län: Skåne, Kommun: Kristianstad, Fastighet: Strö 35:1. Du får då upp ett sökresultat. Klicka på ”Norra Strö 63” så får du upp det nytillagda om den resta stenen mitt i röset. Och om du klickar på ”Norra Strö 46:1” så får du upp den reviderade versionen om den andra resta stenen.
- Fotot i boken (sidan 217) visar ej min mors hus ”Strö nr 25” utan den nyare bostadsbyggnaden på Rålambsdal.

Och sen några exempel av andra frågor som har väckts:

- Enligt uppgifterna på sidan 316 (Strö nr 22:5) angående Agda Gustavssons första man, Karl B. Malmberg, står det att han var ”galicier”. På vilket sätt? Kom han eller hans släkt från Galicien i södra Polen / västra Ukraina? När och varför? Fanns det flera galicier som kom till våra trakter?
- I Kålaberga finns både Brogården (s. 359) och Nya Brogården (s. 369), och årets husartorpsutställning bygger på information vi har om torpet som fanns vid nuvarande Kålaberga nr 10:1 (s. 373) där soldatnamn som antogs under flera skiften, 1740-1829, var Broström. Vinne å slingrar sig förbi ännu, men var fanns bron en gång i tiden? Och vägen som utnyttjade den? Ingen karta har hittats som antyder att det har funnits en annan väg över ån annat än de befintliga längre bort vid Kålaberga mölla (s. 409) eller Brohuset (s. 296).

Finns svaren där ute? Har du andra kompletteringar eller frågor? En artikel du vill skriva? Ta kontakt med Dustin Anderson via e-post: svedeke@telia.com

**Tillverkar trappor och fönster, samt utför reparationer.
Anders Håkansson tel. 070-5700217**

Visste du att konst förstörs för miljoner varje år?

Detta beror framför allt på felaktiga material och metoder i inramningar. En riktig inramning kräver åldersbeständiga material, riktiga metoder samt fackkunskap. Det handlar om att bevara en del av vårt kulturarv, det vi gör idag kommer också bli historia.

"Ramen är konstverkets belöning" ska Edgar Degas ha sagt och visst har han rätt! Ett konstverk kommer ofta till sin rätt först när den fått en vacker inramning. Med färg och form skapar man en harmonisk enhet mellan bild och ram.

Du är varmt välkommen på ett besök i ramverkstan så berättar jag mer, ta gärna med dig en tavla, konsultation är alltid kostnadsfri!

**Öppettider:
Lördagar: 10 - 14
Övriga tider enligt överrenskommelse**

**Strövägen 204
291 95 Färlöv
Tel. 0732 - 43 60 26 / 044 - 25 32 948
www.juniram.se
jenny@juniram.se**

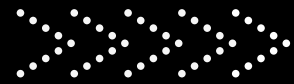

Testa en mobil bank!

Vore det inte skönt att kunna sköta bankärenden när du vill och var du än är? I korvkön, i affären, på väg till jobbet eller på rygg i soffan. Genom att ladda våra tjänster i din mobil blir du oberoende av tid och plats. Välj mellan telefonbank, internetbank, kontantkort, Bank-id, snabbsaldo och appar till både Iphone och Android. Eller ta allihop!

Vad vill du göra?

044-18 26 00 > info@sparbanken1826.se > sparbanken1826.se

NATURSTENS

K O M P A N I E T

NATURSTENSKOMPANIET SVERIGE AB
Norra Bjärlövsvägen 14, SE-291 95 Färlöv
Tel växel: +46 (0) 44 738 00
Fax: +46 (0) 44 738 09
Org nr: 556044-3557
info@naturstenskompaniet.se
www.naturstenskompaniet.se

Önne Trä & Byggvaror

Önnestad 044 - 701 70

Din lokala bygghandlare!

ÖPPET

Måndag - Fredag

07.00 - 17.30

Lördag

09.00 - 13.00

VÄLKOMMEN!

Anticimex[®]

ATT FÖREBYGGA OCH SKYDDA

ARBO MASKIN

VI REPARERAR ALLA ERA LANTBRUKSMASKINER

VI LAGERFÖR BP:S VÄLKÄNDA OLJOR

STORT SORTIMENT AV ORIGINALFILTER

RING OCH BOKA SERVICE TILL ERA MASKINER

044 – 73097 FAX 044 – 73087

Värme för mobilt boende

//Alde®

Alde International Systems AB • Box 11066 • S-291 11 Färlöv • Tel 044 - 712 70 • Fax 044 - 718 48 • www.alde.se • info@alde.se

ICA

nära

Färlöv

Upptäck fördelarna!
Tel. 044-71011

lindberg & priebe ab
projekterar | bygger | restaurerar | 044 - 22 91 00

Bjärlövs Grus & Schakt AB

Behöver Du ha grävt eller schaktat ,
upprustning eller underhåll av vägar och
gårdsplaner ?

Vi står till tjänst och lämnar dessutom råd och
kostnadsförslag

Tel : 044 - 730 46 , Mobil : 0708 - 176 783 , 176 784

direct backup.se

Orolig för dina viktiga datafiler?

- directbackup.se tar automatisk backup över Internet
- enkel återläsning
 - snabb "kom-i-gång"
 - högsta säkerhet

För mer information besök www.directbackup.se eller maila info@directbackup.se
directbackup.se, en lösning inom Tinia/Strö Data gruppen

direct backup.se

Sparbanken Göinge

DIN LOKALA BANK MED KONTOR I

Farstorp 0451-770043

Glimåkra 044-44950

Röke 0451-40038

Vinslöv 044-85000